

לפרשת שמיני – תשע"ג

"והצנע לכת עם אלוהיך"

אלעד לקס

ברשימת בעלי החיים הטמאים יש ארבעה בעלי חיים שיש להם סימן טהרה אחד, אבל בכל זאת הם טמאים ואסורים לאכילה בגלל סימן טומאה שיש להם:

"אך את-זה לא תאכלו ממעלי הגרה וממפרסי הפרסה, את-הגמל כי-מעלה גרה הוא ופרסה איננו מפריס, טמא הוא לכם. ואת-השפן, כי-מעלה גרה הוא ופרסה לא יפריס, טמא הוא לכם. ואת-הארנבת, כי-מעלת גרה הוא, ופרסה לא הפריסה, טמאה הוא לכם. ואת-החזיר, כי-מפריס פרסה הוא, ושסע שסע פרסה, והוא גרה לא-יגר, טמא הוא לכם".

אם נשים לב, נראה שבכל בעלי החיים הנ"ל, מופיע סימן הטהרה לפני סימן הטומאה, ונשאלת השאלה מדוע התורה לא הביאה קודם את סימן הטומאה, הרי הוא הגורם לאיסור?

ומסביר הרב מחבר הספר 'מעם לועז', שדווקא בגלל סימן הטהרה שיש להם נוספה טומאה על טומאתם, שבגלל שיש להם סימן טהרה הוא מטעה ועלול לגרום לאנשים לחשוב שהם טהורים. וממשיך המחבר וכותב שיש כאן רמז לאנשים שכלפי חוץ מראים עצמם טהורים וצדיקים, וכלפי פנים הם מלאים רשעות וטומאה. אדם כזה הוא מתועב בעיני הקב"ה יותר מאדם שהוא רשע גמור גם מבפנים וגם מבחוץ, מכיוון שהאחרון לפחות לא מטעה את הבריות.

רש"י בפרשת תולדות כותב: "עשו היה נמשל לחזיר שנאמר יכרסמנה חזיר מיער, החזיר הזה כשהוא שוכב, פושט טלפיו לומר: ראו שאני טהור. כך אלו – גוזלים וחומסים ומראים עצמם כשרים".

נאמר בספר מיכה: "הגיד לך אדם מה טוב ומה ה' דורש ממך כי אם עשות משפט ואהבת חסד והצנע לכת עם א-להיך", הקב"ה רוצה שנצניע לכת במעשינו, אפילו אותן המצוות שמקיימים בציבור יש לעשותן בגלל שצריך לעשות ולא כדי שיראו שאנחנו עושים. השולחן ערוך כותב בהלכות תענית לגבי תענית שאדם קבע לעצמו: "המתענה ומפרסם עצמו לאחרים להשתבח שהוא מתענה, הוא נענש על כך". אמנם, המשנה ברורה מעיר שאם מדובר על תענית ציבור ובאותו מקום יש הרבה שלא מקפידים לצום, מצוה לפרסם שמתענה כדי שילמדו ממנו.

נסיים בדברי ספר איוב: "לגבר אשר דרכו נסתרה, ויסך א-לוה בעדו", כלומר, אדם שמעשיו הטובים נסתרים, הקב"ה מסוכך עליו מן הנזקים.